

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

צעירים במעבר: בוגרי מסגרות חוץ ביתיות - 3229

תאריך עדכון אחרון 06-09-2022

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: עבודה סוציאלית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ ענת זעירא

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: anat.zeira@huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

בעשורים האחרונים ניכרת בחברה המתועשת תופעה של התמשכות גיל ההתבגרות מעבר לזה שהיה מוכר ומקובל לפניו. לתהליך זה ביטויים בתחומי חיים שונים הקשורים למעבר לבגרות ולחיים עצמאיים של הצעירים. בקרב צעירים שלהם עורף משפחתי איתן התהליך הוא איטי והדרגתי. לעומתו, אצל צעירים שמשפחתם הביולוגית אינה יכולה לתמוך בהם, התהליך מהיר וחד ותוצאותיו מתבטאים במצבי משבר, שלהם השפעות קצרות וארוכות טווח הדורשות התערבות. הסמינר מתמקד בצעירים שגדלו במסגרות חוץ ביתיות, ובוחן שאלות המתארות את מצבם של הצעירים בתחומי חיים שונים במהלך השנים שלאחר סיום הפנימייה. הסמינר מתבסס על איסוף נתונים עצמאי ועל ניתוח משני של קבצי נתונים ממחקר אורך בקרב צעירים בוגרי פנימיות וכפרי נוער.

מטרות הקורס:

מטרת הסמינר להקנות ידע ומיומנויות בשיטות מחקר ולהכשיר את התלמידים לכתוב הצעת מחקר ולבצע מחקר אמפירי על כל שלביו.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. לנסח שאלת שניתן לענות עליהם באמצעות מחקר אמפירי בנושאי הקורס
2. לתכנן מחקר ולכתוב הצעת מחקר לפי הסטודנטים המקובלים באוניברסיטה העברית
3. לאתר או לבנות כלי מחקר המתאימים לבעיית המחקר
4. לאסוף נתונים בהתאם למטרת המחקר
5. להציג ממצאים בעל פה
6. לכתוב דוח מחקר בהתאם לכללי הכתיבה המדעית

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות, עבודה עצמית של הסטודנטים ומפגשים אישיים.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

סקירת הספרות במבט ביקורתי (מחצית ראשונה של סמסטר א')
ניסוח שאלות מחקר והכנת טיוטה להצעת המחקר (מחצית שנייה של סמסטר א')
איסוף הנתונים, עיבוד וגיבוש הממצאים (מחצית ראשונה של סמסטר ב')
הצגת ממצאי המחקר (מחצית שנייה של סמסטר ב')

חומר חובה לקריאה:

- אברהם, ש., דיניסמן, ת., וזעירא, א. (2012). בוגרי פנימיות חינוכיות בישראל תפסתם את הגורמים התורמים להצלחה והמעכבים הצלחה במעבר לחיים עצמאיים, חברה ורווחה, ל"ב (1), 9-37.
- אריקסון, א. ה. (1976). ילדות וחברה. תל אביב: ספרית הפועלים.
- בנבנישתי, ר., וזעירא, ע. (2008). הערכת מידת השליטה של מתבגרים בהשמה חוץ ביתית במיומנויות חיים וצורכיהם לקראת עזיבתם את המסגרת. מפגש לעבודה חינוכית-סוציאלית, 28, 17-44.
- בנבנישתי, ר., ומגנוס, א. (2008). הערכת התוכנית - "גשר לבוגרי השמה חוץ ביתית חסרי עורף משפחתי". מפגש לעבודה חינוכית-סוציאלית, 28, 45-84.
- גוטר-שגיא, נ., וניסקי, מ. (2008). תכנית "למרחב" - מענה לצעירים יוצאי השמה חוץ ביתית. מפגש לעבודה חינוכית-סוציאלית, 28, 85-89.
- גרופר, ע. (2012). חינוך בני נוער עולים בישראל: יישום מודל ייחודי של חינוך פנימייתי - כפר הנוער הרב תרבותי. מפגש לעבודה חינוכית סוציאלית, כ"ו (35), 512-535.
- גרשטנמן-שלף, ל., ולזר, א. (2006). מעקב אחר הסתגלות בוגרי פנימייה טיפולית לחיים מחוץ לפנימייה. חברה ורווחה, 26, 41-58.
- דיניסמן, ת. (2012). גורמים המנבאים מעבר מוצלח מהשמה חוץ ביתית לחיים עצמאיים: מאפיינים של הצעיר, רשת התמיכה החברתית והפנימייה. חיבור לשם קבלת תואר "דוקטור לפילוסופיה". האוניברסיטה העברית.
- זעירא, ע., ובנבנישתי, ר. (2008). בוגרים של פנימיות חינוכיות בישראל: תמונת מצב. מפגש לעבודה חינוכית סוציאלית, 28, 95-134.
- כאהן-סטרבצניקי, פ. (2005). צעירים בני 18 ויותר בסיכון- מאפיינים והשלכות- מחשבות ראשוניות. ירושלים: מאיירס- ג'וינט-מכון ברוקדייל.
- מירסקי, י. (2006). מרגע שקמנו והלכנו, התקלקלו היחסים והתחילה ההתקדמות: הגירה כהזדמנות להתפתחות. חברה ורווחה, כ"ו, 23-40.
- סולימני-אעידן, י. (2012). חווית המעבר לחיים עצמאיים של בוגרי פנימיות בישראל. מפגש לעבודה חינוכית סוציאלית, 36, 145-162.
- פלוריאן ו., ודרורי, י. (1990). שאלון הבריאות הנפשית MHI: תכונות פסיכומטריות ונתונים נורמטיביים באוכלוסייה הישראלית. פסיכולוגיה, ב', 26-35.
- צמח-מרום, ת., הלבן-אילת, ח., וסבו-לאל, ר. (2012). מספר הילדים בפנימיות ומאפייניהם. מפגש לעבודה חינוכית סוציאלית, 36, 7-38.
- קורטני, מ., טראו, ש., ובוסט, נ. (2008). הערכת תפקוד בבגרות של צעירים מסיימי שהות באומנה: תמונת מצב בארה"ב. מפגש לעבודה חינוכית-סוציאלית, 28, 135-154.
- קטן, י. (2008). דרוש מהפך בשירותי הרווחה לצעירים. נדלה 14 במאי 2014, מאתר עמותת גנדיר, <http://www.gandyr.com/artpage.php?item&q=13>.
- שמעוני, ע., ובנבנישתי, ר. (2011). ילדים נפגעי התעללות והזנחה השוהים במסגרות חוץ ביתיות והמטופלים בקהילה - רקע ותוצאות. ירושלים: מכון חרוב והלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
- Ackerman, J. P., & Dozier, M. (2005). The influence of foster parent investment on children's representations of self and attachment figures. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 26(5), 507-520. doi:10.1016/j.appdev.2005.06.003
- Arnett, J. J. (2007). Afterword: Aging out of care toward realizing the possibilities of emerging adulthood. *New Directions for Youth Development*, 113, 151-161. doi: 10.1002/ym.207
- Barry, M. (2010). Youth transitions: from offending to desistance. *Journal of Youth Studies*, 13(1), 121-136. doi:10.1080/13676260903233712
- Benbenishty, R., & Schiff, M. (2009). Perceptions of readiness to leave care among adolescents in foster care in Israel. *Children & Youth Services Review*, 31(6), 662.

-
- doi: 10.1016/j.childyouth.2009.01.001
- Berridge D. (2012). Educating young people in care: What have we learned? *Children & Youth Services Review*, 34(6), 1171-1175. doi:10.1016/j.childyouth.2012.01.0327757(03)00048-7
- Cashmore, J., Paxman, M., & Townsend, M. (2007). The educational outcomes of young people 4-5 years after leaving care: An Australian perspective. *Adoption & Fostering*, 31, 50-60. doi: 10.1177/030857590703100109
- Courtney, M. E., & Dworsky, A. (2006). Early outcomes for young adults transitioning from out-of-home care in the USA. *Child and Family Social Work*, 11(3), 209-219. doi:10.1111/j.1365-2206.2006.00433.x
- Courtney, M. E., Piliavin, I., Groan-Kaylor, A., & Nesmith, A. (2001). Foster youth transition to adulthood: A longitudinal view of youth leaving care. *Child Welfare*, 80(6), 685-717.
- Department for Education. (2014). Outcomes for children looked after by local authorities in England as at 31 March 2014. Retrieved June 25th 2017 from the World Wide Web: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/384781/Outcomes_SFR49_2014_Text.pdf
- Dinisman, T. & Zeira, A. (2011). The contribution of individual, social support and institutional characteristics to perceived readiness to leave care in Israel: An ecological perspective. *British Journal of Social Work*, 41, 1442- 1458. doi:10.1093/bjsw/bcr034
- Driscoll, J. (2013). Supporting care leavers to fulfil their educational aspirations: Resilience, relationships and resistance to help. *Children and Society*, 27(2), 139-149. doi:10.1111/j.1099-0860.2011.00388.x
- Gangl, M. (2002). Changing labour markets and early career outcomes: Labour market entry in Europe over the past decade. *Work, Employment and Society*, 10.1177/09500170222119254 :doi .67-90 ,(1)16
- Gaskell, C. (2010). 'If the social worker had called at least it would show they cared': Young care leavers' perspectives on the importance of care. *Children & Society*, 24(2), 136-147. doi:10.1111/j.1099-0860.2009.00214.x
- Geenen, S., & Powers, L. E. (2007). "Tomorrow is another problem": The experiences of youth in foster care during their transition into adulthood. *Children and Youth Services Review*, 29(8), 1085-1101. doi: :10.1016/j.childyouth.2007.04.008
- Grupper, E. (2013). The youth village: A multicultural approach to residential education and care for immigrant youth in Israel. *International Journal of Child, Youth and Family Studies*, 2, 224-244. doi: 10.18357/ijcyfs42201312209
- Hiles, D., Moss, D., Wright, J., & Dallos, R. (2013). Young people's experience of social support during the process of leaving care: A review of the literature. *Children and Youth Services Review*, 35(12), 2059-2071. doi:10.1016/j.childyouth.2013.10.008
- Hines, A. M., Merdinger, J., & Wyatt, P. (2005). Former foster youth attending college: Resilience and the transition to young adulthood. *American Journal of Orthopsychiatry*, 75(3), 381-394. doi:10.1037/0002-9432.75.3.381
- Hook, J. L., & Courtney, M. E. (2011). Employment outcomes of former foster youth as young adults: The importance of human, personal, and social capital. *Children &*

-
- Youth Services Review, 33(10), 1855-1865. doi:10.1016/j.chilyouth.2011.05.004.
- Jackson, S., Ajayi, S., & Quigley, M. (2005). *Going to university from care*. London: Institute of Education, University of London.
- Jackson, S., & Cameron, C. (2011). *Young people from a public care background: Pathways to further and higher education in five European countries—Final report of the YiPPEE project*. London: University of London.
- Jackson, S., & Cameron, C. (2012). *Leaving care: Looking ahead and aiming higher*. *Children and Youth Services Review*, 34(6), 1107-1114. doi:10.1016/j.chilyouth.2012.01.041
- Lee, J. O., Hill, K. G. & Hawkins, J. D. (2012). The role of educational aspirations and expectations in the discontinuity of intergenerational low-income status. *Social Work Research*, 36, 141-151. doi:10.1093/swr/svs025
- Maurizi, L. K., Ceballo, R., Epstein-Ngo, Q., & Cortina, K. S. (2013). Does neighborhood belonging matter? Examining school and neighborhood belonging as protective factors for Latino adolescents. *American Journal of Orthopsychiatry*, 83(2-3), 323-334. doi:10.1111/ajop.12017
- Mayseless, O. (2004). Home leaving to military service: Attachment concerns, transfer of attachment functions from parents to peers, and adjustment. *Journal of Adolescent Research*, 19(5), 533-558. doi:10.1177/0743558403260000
- Mayseless, O., & Hai, I. (1998). Leaving home transition in Israel: Change in parent adolescent relationship and adolescent's adaptation to military service. *International Journal of Behavioral Development*, 22(3), 589-609.
- McWhirter, E. H., & McWhirter, B. T. (2008). Adolescent future expectations of work, education, family and community. *Youth and Society*, 40(2), 182-202. doi:10.1177/0044118X08314257
- Mendes, P., & Moslehuddin, B. (2006). From dependence to interdependence: Towards better outcomes for young people leaving state care. *Child Abuse Review*, 932.car/10.1002:doi .110-126 ,(2)15
- Merdinger, J. M., Hines, A. M., Lemon-Osterling, K. L., & Wyatt, P. (2005). Pathways to college for former foster youth: Understanding factors that contribute to educational success. *Child Welfare*, 84(6), 867-896.
- Mor-Salwo, Y., & Zeira, A. (2016). The Contribution of a Key Scenario to Care-Leavers' Transition to Higher Education. In *Young People Transitioning from Out-of-Home Care* (pp. 155-172). Palgrave Macmillan UK. doi: 10.1057/978-1-137-55639-4_8.
- Morrison-Dore, M. & Eisner, E. (1993). Child-related dimensions of placement stability in treatment foster care. *Child and Adolescent Social Work Journal*, 10(4), .301-317
- Nurmi, J. E. (1991). How do adolescents see their future?: A review of the development of future orientation and planning. *Developmental Review*, 11(1), 1-59. doi:10.1016/0273-2297(91)90002-6
- OECD (2016). *Education at a Glance 2016: OECD Indicators*. <http://dx.doi.org/10.1787/eag-2016-en>
- Pecora, P. J. (2012). Maximizing educational achievement of youth in foster care and alumni: Factors associated with success. *Children and Youth Services Review*, 34(6), 1121-1129. doi:10.1016/j.chilyouth.2012.01.044

- Schiff, M., & Benbenishty, R. (2006). Functioning of Israeli group-homes alumni: Exploring gender differences and in-care correlates. *Children and Youth Services Review*, 28, 133-157. doi :10.1016/j.chidyouth.2005.02.010
- Schoon, I. (2007). Adaptations to changing times: Agency in context. *International Journal of Psychology*, 42(2), 94-101 doi:10.1080/00207590600991252
- Seginer, R. (2008). Future orientation in times of threat and challenge: How resilient adolescents construct their future. *International Journal of Behavioral Medicine*, 32(4), 272-82. doi: 10.1177/0165025408090970
- Sinclair, I., Baker, C., Wilson, K., & Gibbs, I. (2005). *Foster children, where they go and how they get on*. London: Jessica Kingsley Publications.
- Stauber, B., & Walther, A. (2006). De-standardised pathways to adulthood: European perspectives on informal learning in informal networks. *Revista de Sociologia*, 79, 241-262.
- Stein, M., & Munro, E. R. (Eds.) (2008) *Young People's Transitions from Care to Adulthood: International Research and Practice*. London, UK: Jessica Kingsley Publishers.
- Sulimani-Aidan, Y. (2015). Do they get what they expect? The connection between young adults' future expectations before leaving care and outcomes after leaving care. *Children and Youth Services Review*, 55, 193-200. doi: 10.1016/j.chidyouth.2015.06.006
- Sulimani-Aidan, Y., & Benbenishty, R. (2011). Future expectations of adolescents in residential care in Israel. *Children & Youth Services Review*, 33, 1134-1141. doi:10.1016/j.chidyouth.2011.02.006
- Vaux, A. (1988). *Social support: Theory, research, and intervention*. New York: Praeger.
- Williams, J., McWilliams, A., Mainieri, T., Pecora, P. J., & La Belle, K. (2006). Enhancing the validity of foster care follow-up studies through multiple alumni location strategies. *Child Welfare*, 85(3), 499.
- Yates, T. M., & Grey, I. K. (2012). Adapting to aging out: profiles of risk and resilience among emancipated foster youth. *Development and Psychopathology*, 24(2), 475-92. doi:10.1017/S0954579412000107
- Zeira, A., Arzev, S., Benbenishty, R., & Portnoy, H. (2015). Children in educational residential care: A cohort study of Israeli youth. *Australian Social Work*, 67(1), 55-70. doi:10.1080/0312407X.2013.863956

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
 מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
 הרצאה 10 %
 השתתפות 15 %
 הגשת עבודה 0 %

הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 50 %
בחנים 0 %
אחר 25 %
הצעת מחקר

מידע נוסף / הערות:
קריאת החובה היא בהתאם לתכנית המחקר של כל סטודנטית.